

Ikt. szám: 222/8-22/2021

Heves Megyei Közgyűlés

Helyben

Tájékoztató

Heves megye gazdasági helyzetéről

Tisztelt Közgyűlés!

A Heves Megyei Önkormányzat felkérésére a Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (3300 Eger, Faiskola út 15.) elkészítette Heves megye gazdasági helyzetéről szóló tájékoztató anyagát, melyet az előterjesztés melléklete tartalmaz.

A tájékoztatót a Vidékfejlesztési és Határon Túli Ügyek Bizottsága határozatképtelenség okán nem tárgyalta.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara tájékoztatóját tárgyalja meg és fogadja el.

Eger, 2021. szeptember 16.

dr. Juhász Attila Simon

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

Dr. Barta Viktor
Heves Megye Főjegyzője

Heves megye 2020. évi gazdasági helyzetéről szóló tájékoztató.

2021. szeptember 02.

Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Tartalomjegyzék

Bevezető	4
Vezetői összefoglaló	4
Demográfia	5
Munkaerőpiac	5
Keresetek	6
Álláskeresők	7
Vállalkozások	8
Beruházás	9
Gazdasági ágazatok	10
Ipar	10
Építőipar	11
Turizmus	12
Kiskereskedelem	12
Koronavírus okozta járvány hatása a főbb gazdasági és társadalmi folyamatokra (országos kitekintés)	13
Vállalkozások	13
Ipari, építőipar	14
Turizmus	15
Kiskereskedelem	16
Foglalkoztatottság	17
Álláskeresők	17
2021.évi gazdasági folyamatok	18
Heves megye	18

Országosan	19
Erősödő szakemberhiány	19
Gazdasági előrejelzés (MNB).....	20

Bevezető

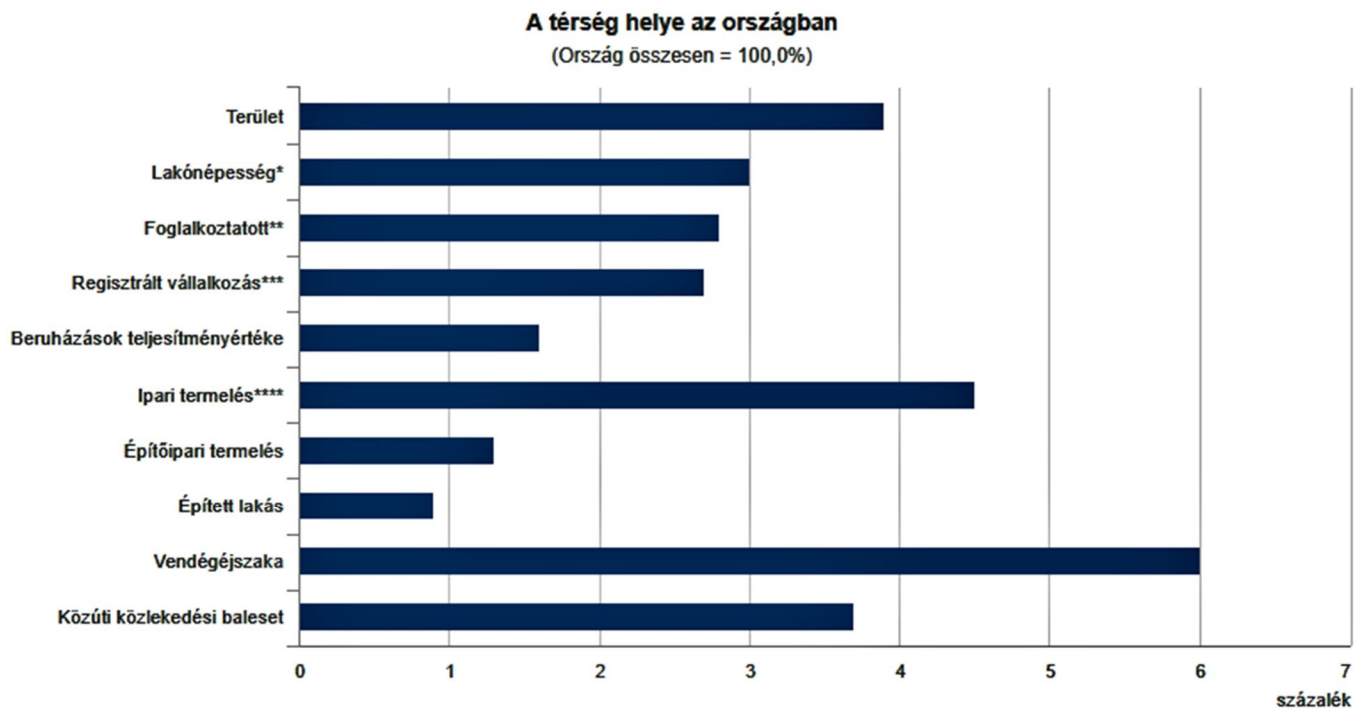
A 2019 végén Kínában kitört Covid-19-járvány 2020 március elejére világméretűvé vált, ami 2020 márciusában a kedvező, hazai gazdasági-társadalmi folyamatokat megtörte. A járvány zavarokat okozott a termelési és értékesítési láncokban, a munkaerőpiacokon, valamint megváltoztatta a gazdasági szereplők fogyasztási és beruházási döntéseit. A járvány világméretűvé válásával szinte teljesen leállt a légi közlekedés, visszaesett a turizmus, a vendéglátás, számos termelőüzem leállt.

2020 elején megváltozott az életünk, márciusra hazánkat is elérte a koronavírus okozta járvány, emiatt a kormányzat a terjedés megfékezésére számos korlátozó intézkedést hozott és a gazdasági szereplők is változtatásokra kényszerültek. Mindezek hatására a járvány a gazdaságot egy emelkedő pályáról térítette le. Az első hullám júniusra csillapodott le, a korlátozások többségét visszavonták, viszont szeptemberben a járvány újra lendületet vett.

Vezetői összefoglaló

2020-ban számos gazdasági-társadalmi folyamatra hatással volt a koronavírus okozta járvány és az annak megfékezésére hozott intézkedések, ezért jelentésünk az ezekkel összefüggő változásokra koncentrálna.

Elemzésünk néhány kiemelten fontos adat alapján mutatja be Heves megye helyét az országban (2020.12.31.)

* 2020. január 1-jén. ** 2020. I-IV. negyedévben. *** 2020. december 31-én. **** A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai alapján.

2020 IV. negyedében az országos folyamatokhoz hasonlóan, a járvány kedvezőtlen hatásaival összefüggésben a **foglalkoztatottak száma** csökkent, a munkanélkülieké emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A foglalkoztatási arány (58,9%) és a munkanélküliségi ráta (3,3%) egyaránt alacsonyabb volt az országos átlagnál.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók **havi bruttó átlagkeresete** 8,2%-kal magasabb volt 2020-ban, mint az előző évben. Összege (366 ezer forint) meghaladta a megyék – főváros nélkül számított – átlagát (349 ezer forint).

A telephelyi adatok alapján az **ipar teljesítménye** 7,0%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A megyei székhelyű építőipari szervezetek termelése 14, a beruházások volumene 26%-kal csökkent. Az év folyamán kevesebb lakást vettek használatba, mint az előző évben, a lakásépítések népességre vetített száma jóval elmaradt az országos átlagtól.

Az egészségügyi veszélyhelyzet miatt a **kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma** jelentősen visszaesett. A kiskereskedelmi forgalom volumene elmaradt az egy évvel korábbtól, egy lakosra jutó összege 1096 ezer forint volt, az országos átlagnál (1179 ezer forint) kevesebb.

2020-ban a gazdasági-társadalmi folyamatokat meghatározták a koronavírus okozta járvánnyal kapcsolatos intézkedések. Ezek hatása egyes ágazatokban (például a turizmusban) a járvány első, márciustól júniusig tartó hulláma után is jelentős maradt, és a gazdasági szereplők fogyasztási, beruházási döntéseit továbbra is befolyásolta.

Demográfia

Heves megye lakónépessége 2020. január 1-jén 293 ezer fő volt, 0,4%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban.

2020 folyamán Heves megyében többen születtek, de többen is haltak meg, mint az előző évben. A természetes fogyás a megye népességét 1848 fővel csökkentette.

2020-ban összesen 2839 gyermek jött a világra, és 4687 fő hunyt el. Az élve születések száma 7,7, a halálozásoké 6,2%-kal több volt, mint 2019-ben.

A születések és a halálozások egyenlegeként kialakult természetes fogyás 1848 fővel csökkentette a megye lakónépességét, ez a veszteség 4,0%-kal nagyobb volt az előző évinél.

A megyében 2020-ban 1970 házasságot anyakönyveztek, 3,2%-kal többet, mint egy évvel korábban. A házasságkötések száma 1990 óta nem volt ilyen magas.

Munkaerőpiac

2020 IV. negyedében Heves megyében a 15–74 éves népesség 60,9%-a, 134 ezer fő tartozott a gazdaságilag aktívak közé, számuk 3,4%-kal kevesebb volt, mint egy évvel korábban. Az aktivitási arány 4,2 százalékponttal elmaradt az országos átlagtól.

A munkaerőpiacon 130 ezer fő foglalkoztatottként, 4 ezer fő munkanélküliként jelent meg. A járvány következtében a foglalkoztatottak száma csökkent, a munkanélkülieké nőtt 2019 IV. negyedéhez

képest. Az előbbieket száma az országosnál jelentősebben csökkent, az utóbbiaké az átlagnál kevésbé emelkedett.

A foglalkoztatási ráta 58,9%-ot tett ki, ami 2,1 százalékponttal elmaradt az egy évvel korábbtól, folytatva a korábbi negyedévek csökkenő tendenciáját. Az arány alacsonyabb volt az országos átlagnál (62,4%).

A **munkanélküliségi ráta** 3,3%-ot ért el, ami 0,5 százalékponttal meghaladta az egy évvel korábbit, folytatva a korábbi negyedévek kedvezőtlen tendenciáját. A növekedés ellenére az arány alacsonyabb volt, mint az országos átlag (4,1%).

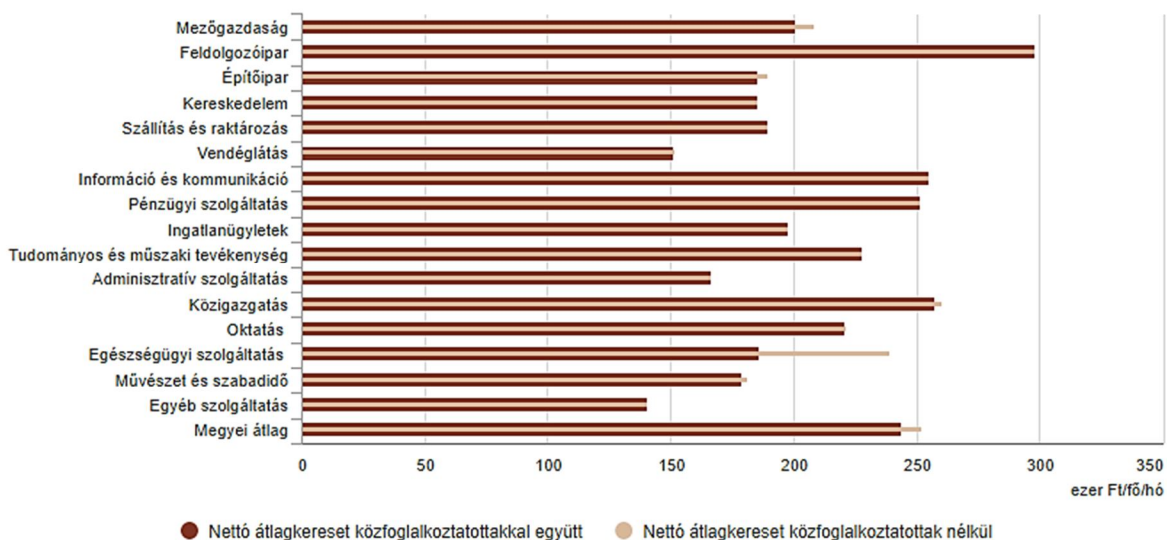
Az inaktívok száma 86 ezer főt tett ki, 4,4%-kal többet az egy évvel korábinál. A növekedést részben az okozta, hogy a munkahelyüket elvesztett személyek túlnyomó többsége – a személyes kontaktus elkerülése és a járvány következtében kialakult gazdasági helyzet miatt – nem tudott aktívan munkát keresni és/vagy két héten belül munkába állni.

Keresetek

2020-ban Heves megyében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 366 ezer, az adókedvezmény nélkül számított havi nettó átlagkereset 243 ezer forint volt. Közfoglalkoztatottak nélkül számolva a bruttó átlagkereset 379 ezer, a nettó átlagkereset 252 ezer forintra emelkedett.

A bruttó és nettó átlagkereset – a közfoglalkoztatottakkal együtt számítva – egyaránt 8,2%-kal múlta felül a 2019. évet, folytatva a korábbi időszakok emelkedő tendenciáját. A növekedés üteme elmaradt az országostól. Az alkalmazottak 9,3%-kal kevesebbet kerestek az országos átlagnál.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként*, 2020. I–IV. negyedév

* Adminisztratív forrásokból történő adatátvétel. Adókedvezmények nélkül.

A bruttó keresetek a versenyszférában 7,7%-kal, 391 ezer forintra, a költségvetési szférában 11%-kal, 320 ezer forintra emelkedtek.

Az átlagkereset a fizikai foglalkozásúaknál 6,5, a szellemieknél 8,5%-kal nőtt, ennek eredményeként az előbbiek átlagosan bruttó 302, az utóbbiak 452 ezer forintot kerestek.

Álláskeresők

Heves megyében 2020. december végén **12 ezer álláskeresőt tartottak nyilván**. Számuk az országos átlagnál kisebb mértékben, 21%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A koronavírus okozta járvány első hullámát követően az aktív munkakeresés megindulása a regisztrált álláskeresők számának jelentős emelkedését okozta, ami december végére veszített intenzitásából.

A pályakezdő álláskeresők száma (913 fő) 9,6%-kal több lett, az összes álláskeresőhöz viszonyított arányuk 7,4% volt.

Az álláskeresők 29%-a legfeljebb 3 hónapja, 33%-a tartósan, egy évet meghaladóan nem tudott elhelyezkedni. A tartósan állás nélkül lévők száma 40%-kal meghaladta a 2019. decemberit.

Az álláskeresők között a **legnagyobb aránya (45%) a legfeljebb az általános iskola 8 osztályával rendelkezőknek volt**, emellett 25%-uknak szakmunkás, szakiskolai bizonyítvány, 24%-uknak érettségi, illetve technikum a legmagasabb végzettsége, 5,7%-uk pedig diplomás volt.

A nyilvántartott álláskeresők körében az ellátottak aránya összességében 2,0 százalékponttal csökkent az előző év azonos időpontjához képest: az álláskeresők 12–12%-a álláskeresési járadékban, illetve álláskeresési segélyben, 32%-a szociális ellátásban részesült. A nyilvántartott állás nélküliek 45%-a ugyanakkor nem kapott semmilyen pénzügyi ellátást.

December végén 2,4 ezer betöltetlen álláshelyet tartottak nyilván, számuk 15%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Tíz üres álláshelyre 51 álláskereső jutott, 2-vel több, mint 2019 decemberében.

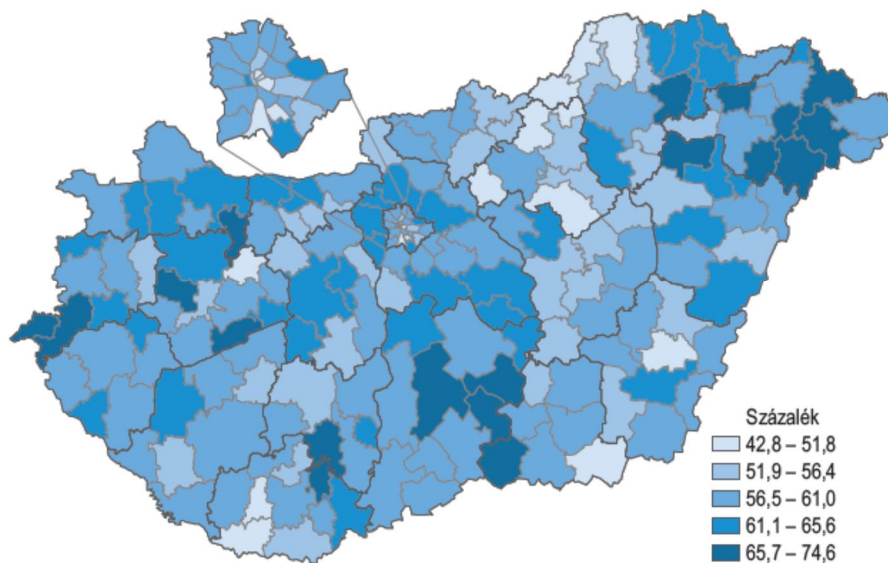
Vállalkozások

Heves megyei székhellyel 2020. december végén 53 ezer gazdasági szervezetet tartottunk nyilván, számuk a kedvezőtlen **gazdasági környezet ellenére 0,3%-kal (országosan 0,9%-kal) nőtt** az egy évvel korábbihoz képest.

A korábbi időszakokhoz hasonlóan a 49 ezer vállalkozás nagyobb részét (39 ezer) önálló vállalkozóként, kisebb részét (9,1 ezer) társas vállalkozásként regisztráltuk. Az előbbieket száma egy év alatt 0,4, az utóbbiaké 0,2%-kal emelkedett. Ezer lakosra a megyében 166 regisztrált vállalkozás jutott, a vállalkozási kedv az egy évvel korábbihoz képest lényegében nem változott.

A társas vállalkozások meghatározó részét (73%-ot) kitevő korlátolt felelősségű társaságok száma 2,2%-kal nőtt, a 23%-át képviselő betéti társaságoké 3,3%-kal fogyott. A részvénytársaságból 5,4, szövetkezetből 22%-kal kevesebb szerepelt a regisztrációban, mint 2019. december végén. A társas vállalkozások 92%-a legfeljebb 9 főt foglalkoztatott, a 249 fő felettiékből 18 volt a megyében.

Vállalkozások 3 éves túlélési rátája

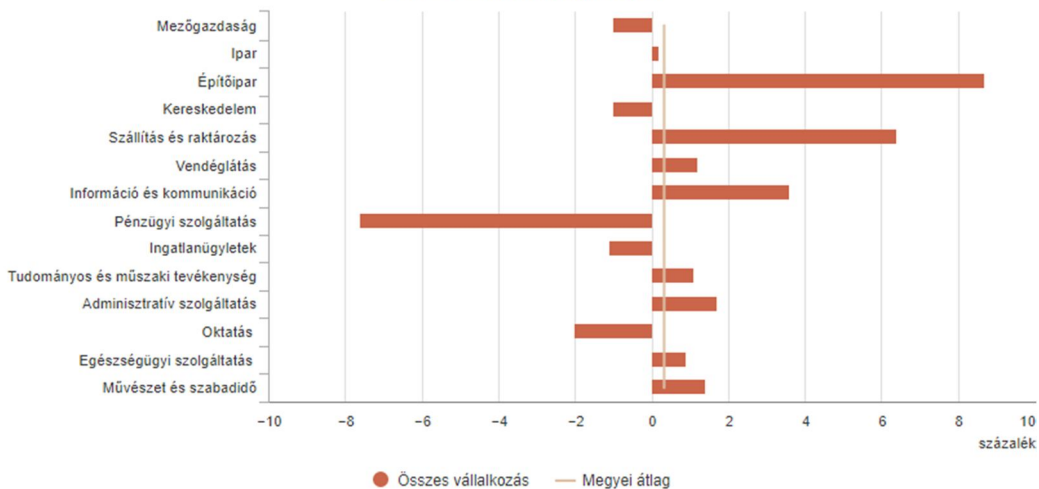
2020-ban a társas vállalkozások 6,1%-a került csődeljárás, kényszertörlesztés vagy felszámolási eljárás alá, 0,7 százalékponttal kisebb részüket, mint egy évvel korábban. Az eljárás alá vont cégek részaránya a kft-k körében 6,7, a részvénytársaságoknál 5,7%-ot tett ki.

Az önálló vállalkozók közül a legtöbben (44%) mellékfoglalkozásuként, 33% főfoglalkozásuként, 23% nyugdíjasként tevékenykedett. Fő- és mellékfoglalkozás keretében többen, nyugdíj mellett kevesebben vállalkoztak az egy évvel korábbinál.

December végén 2,4 ezer egyéni vállalkozás szüneteltette a tevékenységét, vélhetően a járvány hatására számuk 22%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Az ideiglenesen szüneteltetett egyéni vállalkozások aránya egy év alatt 14-ről 17%-ra emelkedett.

A regisztrált vállalkozások számának változása gazdasági áganként, 2020. december 31.

(az előző év azonos időpontjához képest)

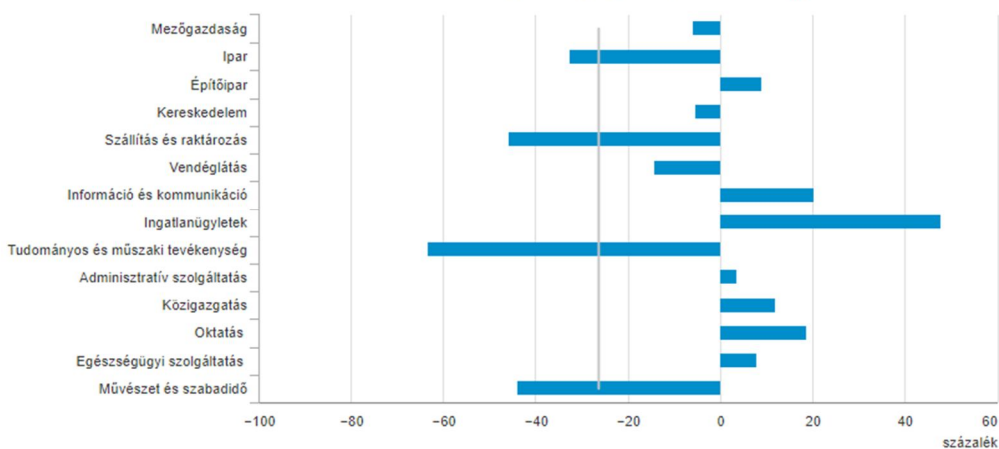

Főtevékenységük alapján a társas vállalkozások a kereskedelemben, a tudományos és műszaki tevékenységben, valamint az építőiparban és az iparban, az önálló vállalkozók a mezőgazdaságban és az ingatlanügyletekben fordultak elő leggyakrabban.

Beruházás

A Heves megyei székhelyű gazdasági szervezetek 2020-ban **135 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg**, a koronavírus okozta járvány kedvezőtlen gazdasági hatásai következtében összehasonlítva áron 26%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. A csökkenés mértéke ebben a megyében volt az egyik legnagyobb. A beruházási érték 56%-át a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások realizálták.

A beruházások értéke és változása* nemzetgazdasági áganként, 2020. I–IV. negyedév

A beruházások viszonylag koncentráltak voltak. A fejlesztési források 54%-át a feldolgozóiparban, 6,9%-át a közigazgatásban, 5,0%-át a szállítás és raktározásban használták fel. A szállítás és raktározás beruházásainak volumene 46%-kal visszaesett, a feldolgozóiparé 32%-kal csökkent, a közigazgatásé 12%-kal bővült az egy évvel korábbihoz képest. A feldolgozóiparon belül a járműiparban, az

elektronikai iparban, valamint a kohászat, fémfeldolgozás területén valósultak meg a legnagyobb értékű beruházások.

Anyagi-műszaki összetétel alapján a fejlesztések 65%-a gépek, berendezések és járművek beszerzésére, 34%-a épületek és egyéb építmények építésére irányult. Az építési beruházások volumene 20%-kal csökkent. A belföldi gyártású gépek, berendezések és járművek teljesítményértéke összehasonlító áron negyedével, a külföldieké 31%-kal visszaesett. Az értékadatok alapján a gépek, berendezések és járművek 68%-a importból származott.

Ültetvények, erdők telepítésére, haszonállatok beszerzésére és a meglévő föld értéknövelésére a megyei gazdaság szereplői 689 millió forintot költöttek, reálértéken 9,2%-kal többet az előző évinél.

A járványügyi helyzetben az építési, illetve a gép- és berendezés beruházások volumenváltozásai közepes korrelációt mutattak. A két mutató részlegesen összehangolt mozgását több tényező együttes hatása alakította 2020-ban is:

- A kedvezőtlené vált gazdasági, befektetési környezet egyszerre vetette vissza az építési és a gépberuházásokat, hiszen a vállalkozások termékei iránti kereslet és a beruházásokon realizálható megtérülés visszaesése szinkronban hátrányosan érintette mindkét anyagi-műszaki összetevőt (pl. a gyárbővítések átütemezése mindkét tényezőre kihatott).

- Az európai uniós támogatásból megvalósított projektek volumene 2020-ban csökkent, ezek jelentős hányadában gép- és építési összetevőkre is bontható volt a beruházás.

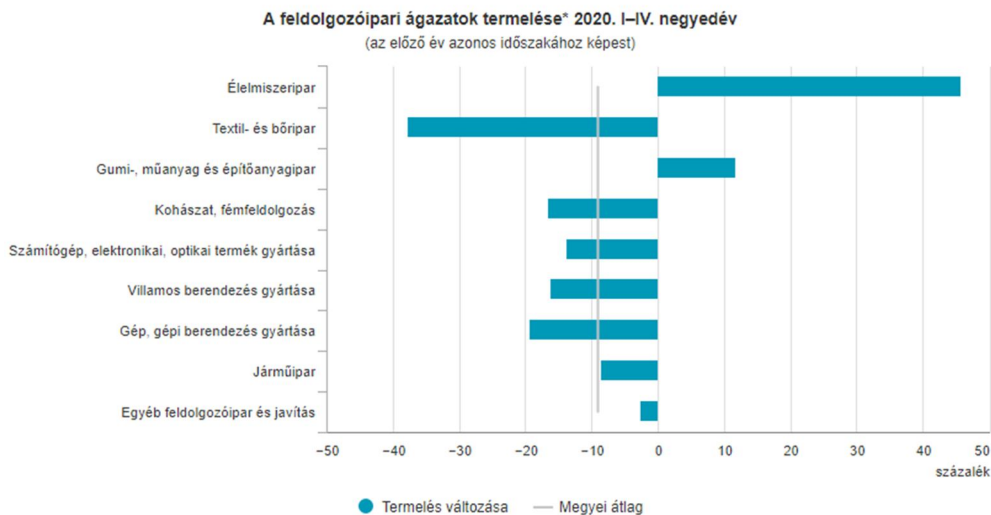
- Emellett a gazdaság különböző területein egyedi hatások is felléptek. A gazdasági válság ellenére magasabb hozzáadott értéket realizáló információ és kommunikáció területén, ahol 2020-ban a beruházások 3,8%-kal bővültek, a kis súlyú építési beruházások növekedési üteme (pl. létszámbővítés hatására létrejött ingatlanfejlesztések) meghaladta a terület jellegéből fakadóan magas részarányt képviselő gépek, berendezések fejlesztéseinek növekedési ütemét. Ugyanakkor több nemzetgazdasági ágban (pl. a feldolgozóiparban) a külföldi kereslet szűkülése hagyományosan hátrányosabban érintette a gépberuházások alakulását, miközben az építési beruházások kevésbé estek vissza.

Gazdasági ágazatok

Ipar

Heves megyében a 4 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások telephelyein az éves kibocsátás volumene 2010 óta folyamatosan emelkedett, 2020-ban viszont a járvány negatív hatásainak következtében a termelés 7,0%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól. (Országosan 5,8%-kal csökkent a teljesítmény.) **A termelési érték 1546 milliárd forintot**, az országos 4,5%-át tette ki.

A járvány miatti tavaszi korlátozások és üzemleállások a megyében is nagymértékű visszaesést okoztak. A termelés kiesés júniustól mérséklődött, augusztustól pedig már meghaladta az ipari teljesítmény az egy évvel korábbit.

* A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti, összehasonlító áras adatai alapján.

A 49 főnél többet foglalkoztató, megyei székhelyű ipari vállalkozások 2020. évi termelése (folyó áron 1361 milliárd forint) összehasonlító áron 9,2%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A visszaesésnek a megyei teljesítmény együttesen közel héttizedét adó elektronikai ipar és a járműgyártás termelés kiesése volt a fő oka.

Az ipari értékesítés volumenének 9,4%-os csökkenése alapvetően az exportpiacok szűküléséből származott, a belföldi eladások 1,0%-kal mérséklődtek. Az export 11%-os visszaesése elsősorban az elektronikai ipar kivételének csökkenéséből adódott, de a járműgyártás is jelentősen hozzájárult. A hazai bevételek elmaradásában pedig a fémfeldolgozás, kohászat játszott a kulcsszerepet. A megyében összességében az exporteladások domináltak, a bevételek 86%-a ebből származott.

Építőipar

A Heves megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások 2020. évi termelési értéke 39,4 milliárd forint volt, ami összehasonlító áron – az országos 12%-os csökkenés mellett – 14%-kal elmaradt az egy évvel korábbi magas bázistól. A csökkenést elsősorban a korábbi beruházási programok kifizetése, valamint a koronavírus okozta járvány kedvezőtlen gazdasági hatásai okozták. A megyei építőipari szervezetek kibocsátása az országos 1,3%-át adta.

A termelés csökkenésében mindkét építményfőcsoport szerepet játszott: a kibocsátás 56%-át adó épületépítések termelési volumene 6,5, az egyéb építmények építéséé pedig 22%-kal csökkent az előző évihez képest.

Az országos tendenciához hasonlóan a Heves megyei építőipari szervezetek megrendelése is csökkentek: a vállalkozások 2020-ban 33 milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, volumenében 15%-kal kevesebbet, mint az előző évben.

A december végi 2,8 milliárd forint értékű szerződésállomány volumene 14%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.

Turizmus

A kedvezően alakuló január és február után márciustól a járványügyi intézkedések következtében Heves megye kereskedelmi szálláshelyei 2020-ban hónapokon keresztül csak korlátozottan fogadhattak vendéget. Sok szálloda, panzió, kemping, üdülőháztel, közösségi szálláshely be is zárt, áprilistól decemberig az egyes hónapokban nagyjából 40–120-szal kevesebb egység működött az egy évvel korábbihoz képest.

A megye szálláshelyein 346 ezer vendég 799 ezer éjszakára szállt meg, ezek az értékek 46, illetve 45%-kal elmaradtak a 2019. évitől. A külföldi állampolgárok hosszabb ideig szembesültek utazási korlátozásokkal, mint a magyarok, így az általuk eltöltött vendégéjszakák száma erőteljesebben csökkent, mint a belföldieké. Ők 72%-kal kevesebb (52 ezer) éjszakára maradtak, mint az előző évben, míg a belföldi vendégek éjszakái (747 ezer) 41%-kal csökkentek.

A vendégek túlnyomó többségét fogadó szállástípusban, a **szállodákban 45%-kal esett vissza a vendégéjszakák száma.**

A szálláshelyek összes **bruttó árbevétele** (17 milliárd forint) folyó áron **39%-kal elmaradt** az egy évvel korábbitól. Az árbevételem belül a szállásdíjak összege 37, a vendéglátásé 38, az egyéb szolgáltatásoké 44%-kal csökkent.

Kiskereskedelem

A koronavírus okozta járvány következtében megváltozott vásárlói szokások, illetve a boltok nyitva tartását korlátozó rendelkezések megtörték Heves megyében a kiskereskedelmi forgalom évek óta tartó emelkedését 2020 tavaszán. A megye kiskereskedelmi üzleteiben a forgalom volumene az áprilisi mélypontot követően mindössze júliusban haladta meg csekély mértékben az egy évvel korábbi értéket.

Heves megye kiskereskedelmi üzlethálózatában 2020-ban folyó áron 321 milliárd forint értékű forgalom realizálódott, az országos 2,8%-a. A kiigazítás nélküli adatok alapján a kiskereskedelmi forgalom volumene – az országnál kisebb mértékben – 0,9%-kal csökkent az előző évhez képest.

A megye egy lakosára átlagosan 1 millió 96 ezer forint bolti forgalom jutott, 2,4%-kal több, mint 2019-ben. A mutató értéke 84 ezer forinttal elmaradt az országos átlagtól.

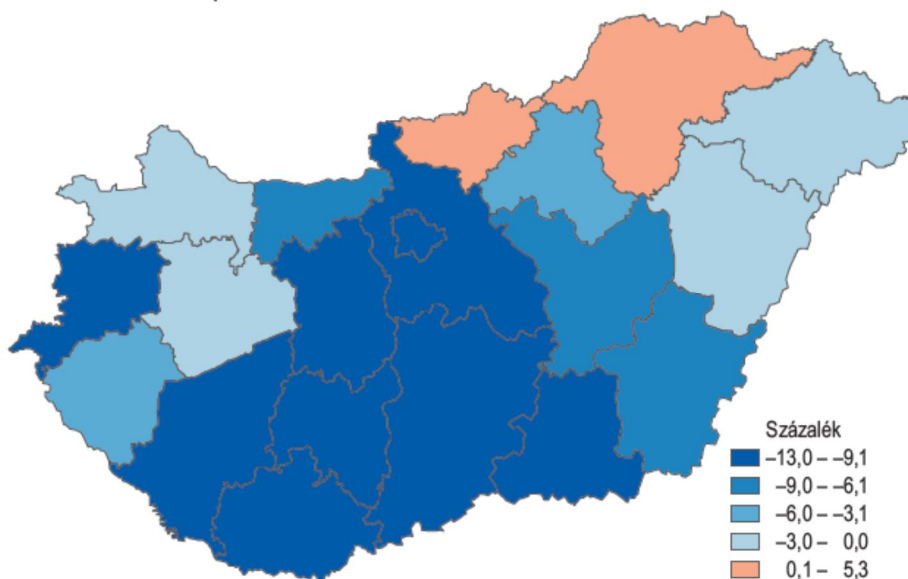
Koronavírus okozta járvány hatása a főbb gazdasági és társadalmi folyamatokra (országos kitekintés)

Vállalkozások

A járvány visszaszorítására hozott intézkedések a gazdasági szervezetek alapítását jelentős mértékben lassították, 2020-ban az egy évvel korábbihoz képest **8,4%-kal (12 ezerrel) kevesebb új szervezetet jegyezték be**. Leginkább Budapesten és Tolna megyében esett vissza a vállalkozásalapítási kedv, az ország keleti térségében jellemzően kevésbé csökkent, illetve Borsod-Abaúj-Zemplén és Nógrád megyében emelkedett.

Mindez hozzájárult ahhoz, hogy a gazdasági szervezetek száma országos szinten március és május között mérséklődött, ami főként a társas vállalkozások körében, illetve a fővárosban mutatkozott meg. Ezt követően újra emelkedni kezdett a szervezetek száma, de decemberben az önálló vállalkozók száma csökkent, és közülük sok egyéni vállalkozás szünetelteti tevékenységét.

Az újonnan alakult gazdasági szervezetek számának változása, 2020 (az előző évhez képest)

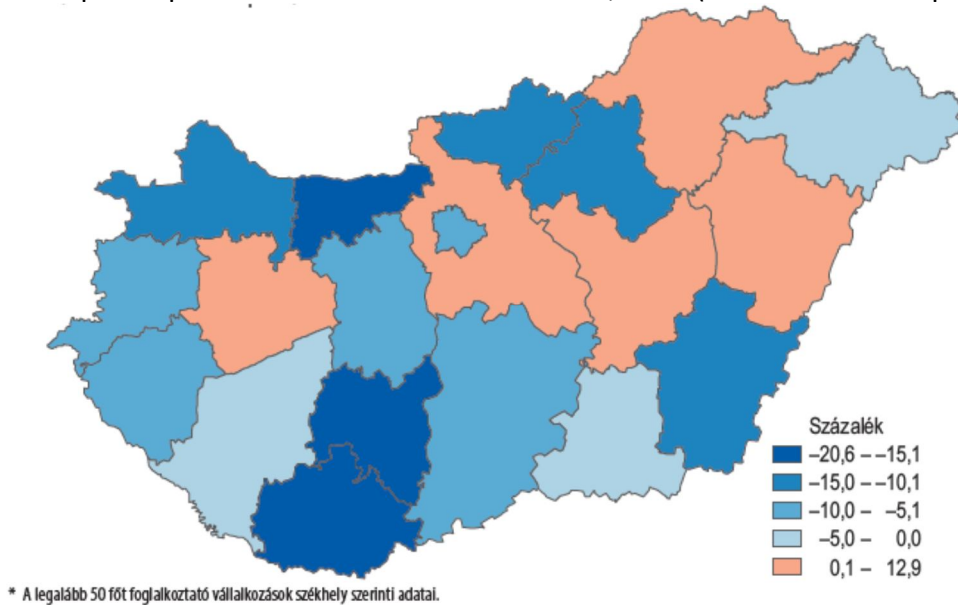

A tavaszi korlátozások hatására márciusban és áprilisban nőtt meg ugrásszerűen a tevékenységüket szüneteltető egyéni vállalkozások száma. Legtöbben április végén szüneteltettek, ekkorra 108 ezer, azaz minden ötödik vállalkozó függesztette fel a működését. Leginkább a fővárosban és Pest megyében álltak le, legkevésbé pedig az ország északkeleti térségében. A következő hónapokban mérséklődött az arányuk, szeptembertől viszont a tevékenységük átmeneti felfüggesztését megkezdők száma már minden hónapban meghaladta a szüneteltetést befejezőkét. Ennek következtében december végére a nyolc hónappal korábbihoz képest hét járás kivételével tovább nőtt az átmenetileg szüneteltetők hányada, legnagyobb mértékben elsősorban a Balaton környékén, valamint a Dunántúl egyes járásában.

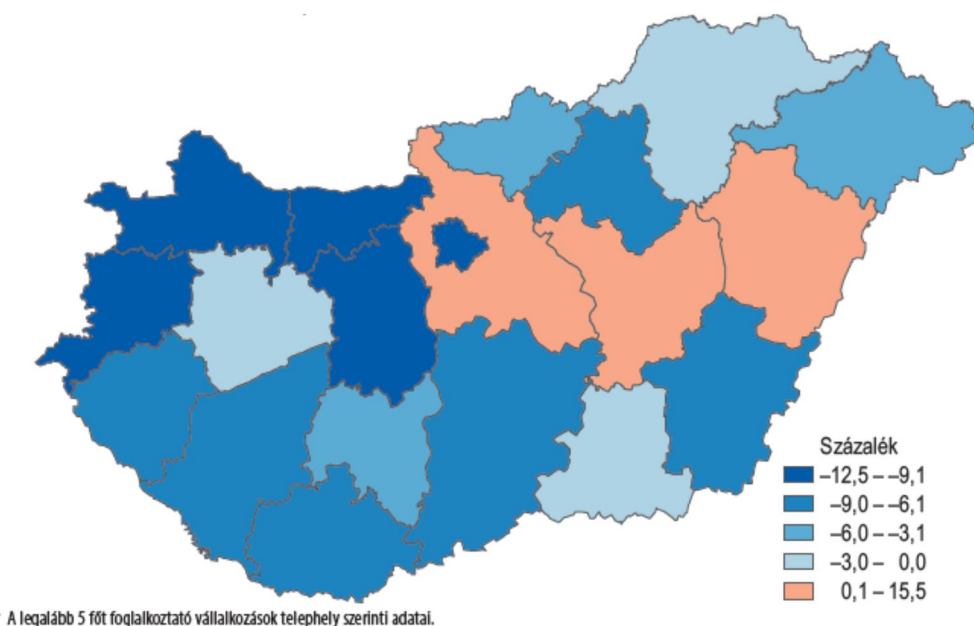
Ipari, építőipar

Az ipari termelés a tavaszi korlátozások és üzemleállások következtében áprilisban és májusban mélypontra zuhant, volumene az egy évvel korábbitól 37, illetve 31%-kal elmaradt. A következő hónapokban mérséklődött, majd szeptemberre megszűnt a termelés kiesés, az egész évi teljesítmény 2019-hez képest 5,8%-kal volt alacsonyabb. A visszaesés Komárom-Esztergom és Győr-Moson-Sopron megyében volt a legerőteljesebb, de három megye kivételével mindenütt csökkent a termelés volumene. A termelés kiesés főként az exportpiacok szűkülésének következménye.

Az ipari exportértékesítés volumenváltozása, 2020 (az előző évhez képest)

Az ipari termelés volumenváltozása, 2020 (az előző évhez képest)

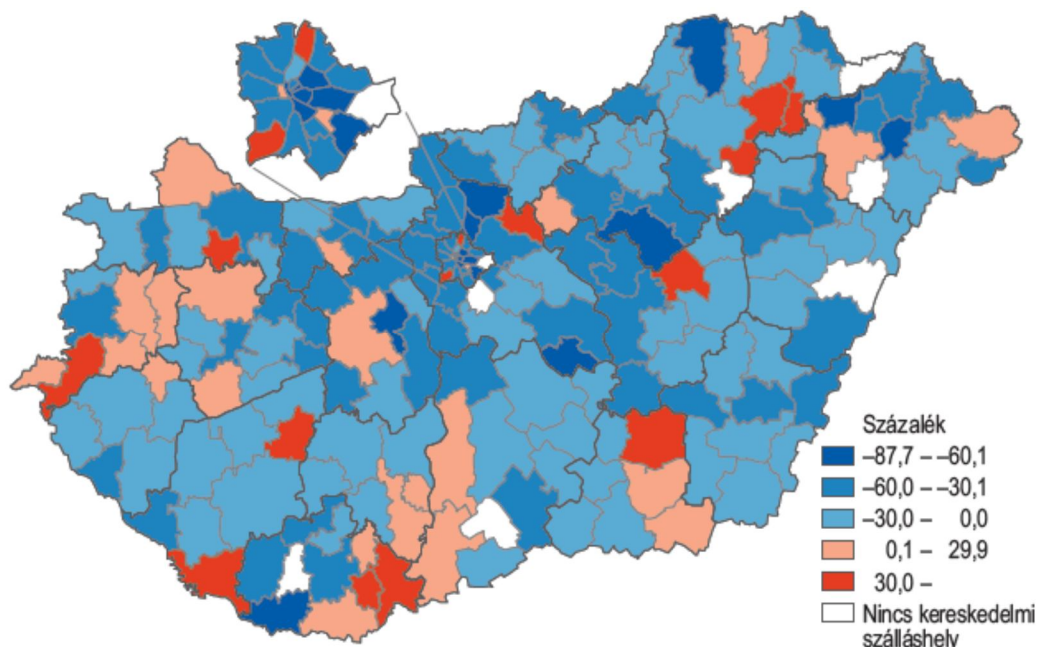

A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások külföldi eladásai 2020-ban 5,4%-kal csökkentek az egy évvel korábbihoz képest, leginkább a hazai járműgyártás központjainak számító megyék elmaradt kivitele miatt. Az előző év azonos időszakához képest a legnagyobb mértékű visszaesés júliusban volt, a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál a termelés volumene ekkor már mintegy negyedével elmaradt a 2019. júliustól. Az év egészében 12%-ot esett a termelés, az épületek építésénél 8,5, az egyéb építmények építésénél 15%-kal csökkent a teljesítmény. A termelés kiesés a nyugati határ mentén, valamint Nógrád megyében volt a legjelentősebb, amit Nógrád megye kivételével elsősorban az egyéb építmények építésének visszaesése okozott, éppen úgy, ahogy azok bővülése az építőipari teljesítményüket növelő megyékben.

Turizmus

A turizmus a kiskereskedelem mellett a járvány másik nagy vesztese. A biztató évkezdet után a járvány terjedésének hírére bevezetett határzár és utazási korlátozások március közepétől egyik napról a másikra szinte nullára redukálták a külföldi- és a belföldi vendég-forgalmat. Az áprilisi mélypont után a belföldi vendég-forgalom a májusi enyhítéseket követően a pünkösdi hosszúhétvégével némileg magához tért. Azonban a 2020. évi járásonkénti vendégéjszakákban mért forgalomváltozást tekintve jól látható, hogy a nyári hónapok megnövekedett vendégforgalma sem volt elegendő a kiesés pótlására. Mindössze 7 járásban volt magasabb a forgalom, mint egy évvel korábban, de ezek egyike sem bírt jelentős turisztikai vonzerővel, részesedésük az országos vendégéjszakák számából együttesen sem érte el az 1%-ot.

A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött belföldi vendég-éjszakák számának változása, 2020. június–augusztus (az előző év azonos időszakához képest)

A nyári hónapok némileg visszahozták a belföldi vendégek utazási kedvét. Az eltöltött vendégéjszakákban belül a belföldiek aránya a járások többségében meghaladta a külföldiekét, kivéve ez alól a külföldiek körében népszerű 12 budapesti kerület és a turizmus szempontjából kevésbé érintett 5 járás (Mosonmagyaróvári, Vecsési, Jászberényi, Kisteleki, Dunakeszi) jelentett. A 2020.

június–augusztusi vendégéjszakában mért vendégforgalom a járások ötödében haladta meg az előző év azonos időszaki forgalmát, ezek között nincsenek ott a kiemelt turisztikai vonzerővel bíró, döntően a belföldivendég-forgalomra alapozó Balaton parti járásaink.

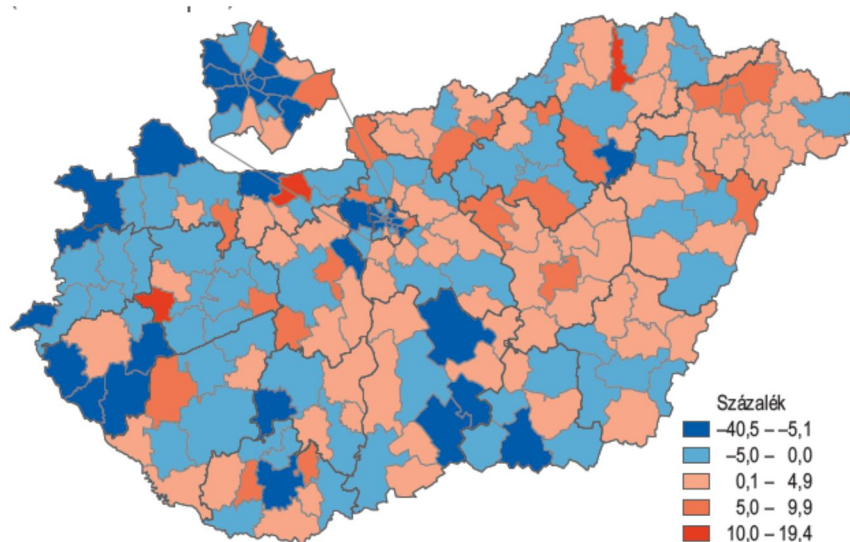
Kiskereskedelem

A kiskereskedelmi forgalom volumene 2013 óta növekszik, 2018-ban az elmúlt évek legnagyobb mértékű emelkedését regisztrálták. Ezt az emelkedő trendet törték meg 2020 elején a koronavírus okozta járvány terjedésével az első hullámban bevezetett szigorító intézkedések (beutazási korlátozások, korlátozott nyitvatartás). A 2020. évi forgalom járásonkénti megoszlását az egy évvel korábbi értékekkel összevetve számottevő változás főleg Budapest belső kerületeinek esetében figyelhető meg.

A forgalomcsökkenés inkább a nyugati országrész főként határ menti járásainak, és egyes jelentős turisztikai vonzerővel bíró, illetve a számottevő átutazó forgalmat lebonyolító járások kiskereskedelmi egységeit érintette, amihez a helyben lakók visszafogott kereslete mellett az itt vendégeskedők és a más területekről ingázók elmaradó költségei is hozzájárultak. A főváros 23 kerülete közül mindössze 5-ben realizáltak az üzletek 2020-ban az egy évvel korábbinál magasabb kiskereskedelmi forgalmat.

Az egy lakosra jutó forgalom alapján kiemelkedőek a megyeszékhelyeket magukba foglaló járások, a turisztikai szempontból jelentős Balaton-parti, valamint a kiugróan magas forgalmú bevásárlóközpontoknak és hipermarketeknek otthont adó Pest megyei járások. Ezek esetében az első hullámban bekövetkezett visszaesést némileg csökkentette a szigorítások feloldását követően a nyári hónapokban visszatérő belföldi vásárlóforgalom.

A kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumenváltozása, 2020* (az előző évhez képest)

* Az orszáo területre nem bontható csomagküldő és internetes kiskereskedelmi adatai nélkül. előzetes adatok.

Foglalkoztatottság

A járvány következtében végbement gazdasági változások lecsapódtak a munkaerőpiaci folyamatok alakulásában is. A korlátozások hatásai legkorábban a referenciahéten nem dolgozó foglalkoztatottak arányának kiugró értékeiben tükröződtek. 2020. március–májusban az ilyenkor szokásoshoz képest ötször többen, a foglalkoztatottak 9,1%-a nem végzett a kikérdezést megelőző héten munkát, többségük a járvánnyal összefüggő okok miatt. Az arány Zala megyében volt a legnagyobb, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében pedig a legkisebb.

A hirtelen megváltozott helyzet miatt sok munkáltató a munkaviszony fenntartása mellett tavasszal, részben ideiglenesen, változtatott az alkalmazottak munkakörülményein: a leggyakrabban a fővárosban, míg a legritkábban Csongrád-Csanád megyében. Budapesten a leggyakoribb változás az otthoni munkavégzés lehetősége volt, az ország többi területén pedig többnyire a munkaidő, munkarend módosítása.

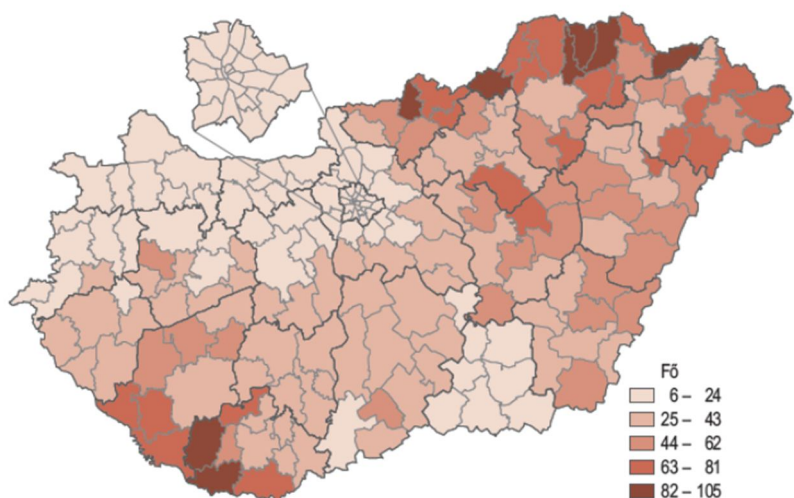
A járvány megjelenésekor ugrásszerűen megnőtt a távmunkában vagy home office-ban dolgozók száma, 2020 II. negyedévében az egy évvel korábbihoz képest nyolcszor többen, a foglalkoztatottak 16%-a volt érintett. Legnagyobb arányban Budapesten, a legritkábban Nógrád megyében éltek a munkáltatók ezzel a lehetőséggel.

A munkaerőpiacot ért sokk lecsengését jelzi, hogy 2020 decemberében a 15–64 évesek foglalkoztatási rátája 70,4%-ra, az egy évvel korábbihoz képest 0,2 százalékponttal magasabbra emelkedett.

Álláskereső

A járvány első hullámának gazdasági folyamatai megtörték az utóbbi évek kedvező munkaerőpiaci tendenciáit. Márciusban és áprilisban csökkent a foglalkoztatottak száma, az alkalmazásból kikerülő 129 ezer fő túlnyomó többsége kezdetben még nem a munkanélküliek, hanem az inaktívak létszámát gyarapította.

Ezer lakosra jutó nyilvántartott álláskereső száma, 2020. december

A személyes kapcsolatok korlátozásának feloldását követően az inaktívak közül egyre többen kezdtek el aktívan munkát keresni. A 15–74 évesek munkanélküliségi rátája 2020 júniusában 5,1%-ra, az egy évvel korábbinál 1,9 százalékponttal magasabbra nőtt.

A nyilvántartott álláskeresők száma júniusban volt a legtöbb, 376 ezer fő, ami 52%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A legintenzívebb növekedés Győr-Moson-Sopron és Vas megye járásait, a főváros kerületeit, valamint a Balaton környékét jellemezte. A jelentős emelkedés hátterében a munkakeresés megindulása mellett helyi és ágazati sajátosságok is álltak. A nyugati országrész járásaiban az állásukat elvesztett külföldre ingázók regisztrációi erősítették tovább a folyamatot, Budapesten és a Balatonnál pedig a turizmus iránt megcsappant kereslet. A hagyományosan magas munkanélküliséggel sújtott területeken a járvány hatására nem változott lényegesen a nyilvántartott álláskeresők száma.

A nyilvántartott álláskeresők lakosságszámhoz viszonyított értéke egyes északkeleti és keleti, valamint délnyugati járásokban volt a legmagasabb, és az ország központi és északnyugati területein, valamint néhány Csongrád-Csanád megyei járásban a legalacsonyabb.

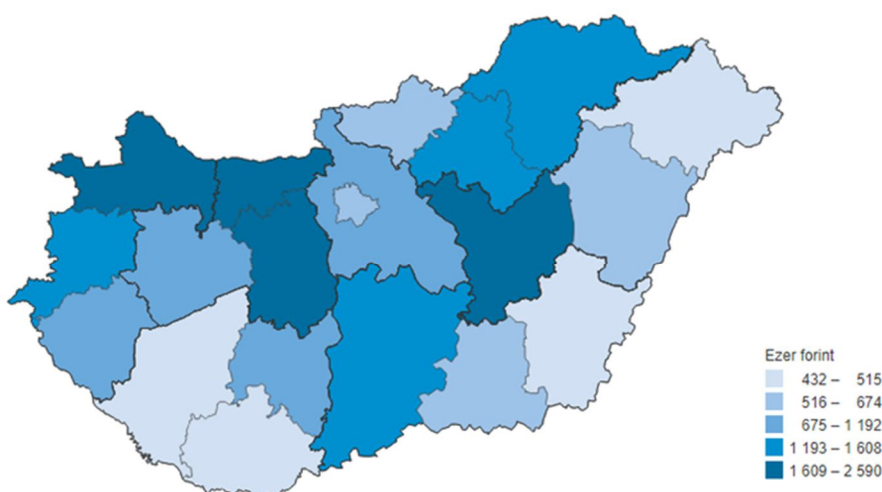
2021.évi gazdasági folyamatok

Heves megye

2021 I. negyedévében Heves megyében kevesebben születtek, és többen haltak meg, mint az előző év azonos időszakában. A természetes fogyás a megye népességét 630 fővel csökkentette.

Az országos folyamatokkal megegyezően a foglalkoztatottak száma csökkent, a munkanélkülieké jelentősen emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A foglalkoztatási arány (57,8%) és a munkanélküliségi ráta (3,6%) is alacsonyabb volt az országos átlagnál.

Egy lakosra jutó ipari termelés, 2021. I. negyedév

A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai alapján.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 10%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban. Összege (384 ezer forint) továbbra sem érte el az országos átlagot (420 ezer forint).

A telephelyi adatok alapján az ipar I. negyedévi teljesítménye 5,8, a megyei székhelyű építőipari szervezetek termelése pedig 2,8%-kal emelkedett, a beruházások volumene viszont 18%-kal elmaradt

az előző év azonos időszakától. Az I. negyedév folyamán kevesebb lakást vettek használatba, mint egy évvel korábban, a lakásépítések népességre vetített száma az egyik legkisebb volt az országban.

Az egészségügyi veszélyhelyzet miatt a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma jelentősen visszaesett. A kiskereskedelmi forgalom volumene 4,5%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól, egy lakosra jutó összege 255 ezer forint volt, az országos átlagnál (273 ezer forint) kevesebb.

A gazdasági-társadalmi folyamatokat 2021 I. negyedévében is meghatározták a koronavírus okozta járvánnyal kapcsolatos intézkedések. Ezek hatása egyes ágazatokban (például a turizmusban) tartós maradt, és a gazdasági szereplők fogyasztási, beruházási döntéseit továbbra is befolyásolta.

Országosan

Országosan 2021. II. negyedévben az előző negyedévhez viszonyítva 2,7%-kal bővült a gazdaság teljesítménye. A növekedéshez leginkább az ipar járult hozzá. A gazdaság teljesítménye a nyers adatok szerint 17,9% a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok szerint 17,7%-kal növekedett az előző év azonos negyedévének alacsony bázisához képest. A GDP a nyers adatok szerint 2,2%-kal nagyobb volt a 2019. II. negyedévinél. 2021 I. félévében a gazdaság teljesítménye 7,6%-kal (a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok szerint 7,2%-kal) meghaladta az előző év azonos időszaki szintet. A jövőre kivetített dinamikára építő, az amerikai tájékoztatási gyakorlatban régóta közzétett évesített index 11,3%-os növekedést jelez a II. negyedévben. Az évesített index azt mutatja meg, hogy mekkora lenne az éves változás, ha az aktuális negyedéves – az előző negyedévhez viszonyított – volumenváltozás négy negyedévig folytatódna.

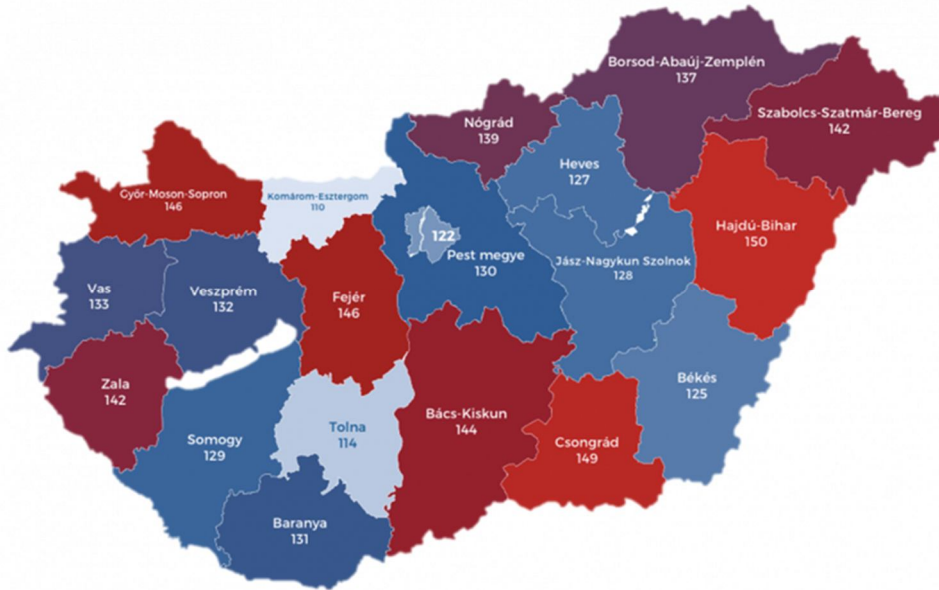
2021. júliusban a fogyasztói árak átlagosan 4,6%-kal magasabbak voltak az egy évvel korábbinál. Az elmúlt egy évben a szeszes italok, dohányárúk és az üzemanyagok ára emelkedett jelentősen. A fogyasztói árak egy hónap alatt átlagosan 0,5%-kal növekedtek.

Az élelmiszerek ára 3,1% ezen belül az étolajé 27,5% a munkahelyi étkezése 8,4% a margariné 8,0% a baromfiúsé 7,7% a bűféárúk 7,3% a liszté 7,2% az éttermi étkezése 6,2%-kal emelkedett. A szeszes italok, dohányárúk átlagosan 11,1% ezen belül a dohányárúk 18,1%-kal drágultak. A tartós fogyasztási cikkekért 3,8%-kal kellett többet fizetni, ezen belül a szobabútorok 10,7% a konyha és egyéb bútorok 8,4% az új személygépkocsik 7,5%-kal kerültek többre. A járműüzemanyagok ára 19,8% a lakásjavító és -karbantartó cikkeké 11,9%-kal magasabb lett. A szolgáltatások 2,9% ezen belül a lakásjavítás és -karbantartás 11,3% az üdülési szolgáltatások 7,6%-kal drágultak.

Erősödő szakemberhiány

Újra a koronavírus-járvány kitörése előtti szintre emelkedett a **szakemberhiány**. Nagyjából négy és fél hónap telik el egy szakemberrel való kapcsolatfelvétel és a munka tényleges megkezdése között egy lakásfelújításnál. Átlagosan **133 napot kell várni egy szakemberre**. Két héttel többet, mint 2020 júliusában, és mindössze két nappal kevesebbet, mint múlt év februárjában, a pandémia előtt egy országos kutatás alapján, mely 4450 fő megkérdezésével készült.

Legalacsonyabb a szakemberhiány Komárom-Esztergom megyében (110 nap) és Tolna megyében (114 nap). A legmagasabb Hajdú-Bihar megyében (150 nap) és Csongrád-Csanád megyében (149 nap). Heves megyében az átlaghoz közeli, 127 napot.

Országosan a legkevesebbet ácsra kell várni, 94 napot. A legtöbbet gépészre, 157 napot, és villanyszerelőre, 145 napot. A jelenlegi 133 nap nagyon hosszú várakozási idő. Úgy tűnik, hogy a szakemberhiány járvány előtti szintre emelkedésében vélhetően az otthonteremtési és felújítási támogatások hatására javuló felújítási kedv játszik szerepet

Ezt látszik alátámasztani, hogy jelentősen, 16 százalékkal nőtt a generálkivitelezők vállalási ideje. Jelenleg 113 napot kell generálkivitelezőre várni, a koronavírus-járvány előtti 97 nappal szemben. **A legkritikusabb a helyzet Veszprém és Heves megyében, ahol egyaránt 189 nap a várakozási idő.**

A kutatásból az is kiderült: a felújítást tervezők 26 százaléka biztosan igénybe veszi az otthonfelújítási támogatást. További 35 százalék talán, még nem döntötte el, de lehetségesnek tartja.

Az otthonfelújítási támogatást biztosan igénylők aránya Pest, Baranya, Zala és Győr-Moson-Sopron megyében a legmagasabb, egyaránt 30 százalék. A legalacsonyabb az otthonfelújítási támogatás igénybevételi hajlandóság Bács-Kiskun és Vas megyében (18 százalék), valamint Békés megyében (20 százalék).

Gazdasági előrejelzés (MNB)

2021 első negyedében a várakozásoknál dinamikusabban, 2,0 százalékkal bővült a hazai gazdaság negyedéves bázison, az előző év azonos időszakától pedig 2,1 százalékkal maradt el a GDP az év első három hónapjában. A várakozásokat meghaladó első negyedéves teljesítmény alátámasztja a magyar gazdaságban meglévő gyors helyreállítási képességet.

A korlátozó intézkedések feloldásával elsősorban a szolgáltató szektor teljesítményének javulása várható, amelynek köszönhetően a helyreállítás üteme a harmadik negyedévig fokozatosan gyorsul. A gazdasági növekedéshez a belső kereslet és a nettó export is pozitívan járul hozzá az előrejelzési horizonton, és ezzel a hazai GDP idén 6,2 százalékkal, 2022-ben 5,5 százalékkal, míg 2023-ban 3,5

százalékkal bővíthet. A lakosság reáljövedelme az idei évben ismét emelkedik, ami elsősorban a kedvező munkaerőpiaci kilátásoknak köszönhető.

A fogyasztás növekedéséhez a megtakarítási ráta csökkenése is hozzájárul, ami részben a hitelezés korábbi emelkedéséből, részben pedig a bruttó megtakarítási ráta csökkenéséből fakad. 2022-ben továbbá a családok gazdasági teljesítménytől függő szja-kiengedése várhatóan mintegy 560 Mrd forinttal növeli a lakosság rendelkezésre álló jövedelmét, melynek becslésünk szerint mintegy felét fordítják a családok fogyasztásra, a fennmaradó részt pedig megtakarítják. 2021-ben és 2022-ben az állami és a magánberuházások egyaránt bővülnek. A kormányzati otthonteremtési programok folyamatosan ösztönzik a lakossági beruházásokat. Mindezek következtében a beruházási ráta tovább emelkedik, és 29 százalék körül stabilizálódik az előrejelzési horizont második felében.

A szolgáltatásexport kilábalásának elhúzódásával a szolgáltatások és az ipar teljesítményének kettőssége a hazai exportban továbbra is fennáll, ugyanakkor a közeljövőben ennek fokozatos mérséklődése várható. Az ipari termelés és az áruexport kedvező teljesítményéhez az is hozzájárul, hogy az elmúlt időszak nagy FDI-beruházásai (pl. akkumulátorgyárak) termelőre fordulnak. A rövid távú kilátásokat azonban az ellátási láncokban jelen lévő súrlódások ideiglenesen ronthatják.

Az áruexport jelentős bővülése a piaci részesedésünk további javulását eredményezi. Előrejelzésünk alapján a hazai export teljesítménye az idei évben kétszámjegyű növekedést mutathat, és a belső keresleti tételek, valamint az export dinamikus bővülésének eredményeként az import is jelentős mértékben korrigálhat.

	2020	2021	2022	2023
	Tény		Előrejelzés	
Infláció (éves átlag)¹				
Maginfláció	3,7	3,1	3,1	3,0
Indirekt adóhatásoktól szűrt maginfláció	3,7	3,1	3,1	3,0
Infláció	3,3	4,1	3,1	3,0
Gazdasági növekedés				
Háztartások fogyasztási kiadása	-2,5	4,6	5,6	3,0
Közösségi végső fogyasztás ⁶	-0,8	3,8	1,6	0,9
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	-7,3	4,7	7,5	3,2
Belföldi felhasználás	-3,0	4,0	5,2	2,6
Export	-6,8	11,5	7,4	5,0
Import	-4,4	8,9	7,2	4,1
GDP	-5,0	6,2	5,5	3,5
Munkatermelékenység ⁵	-2,8	3,7	4,8	3,3

Külső egyensúly ²				
Folyó fizetési mérleg egyenlege	0,1	1,4	2,1	1,9
Külső finanszírozási képesség	2,1	3,6	4,6	4,3
Államháztartás				
ESA-egyenleg	-8,1	-7,5	-5,9	-3,9
Munkaerőpiac				
Nemzetgazdasági bruttó átlagkereset ³	9,7	8,0	7,8	7,2
Nemzetgazdasági foglalkoztatottság	-0,9	0,4	0,7	0,3
Versenyszféra bruttó átlagkereset ³	9,8	7,4	7,6	7,7
Versenyszféra foglalkoztatottság	-0,5	0,0	1,1	0,3
Munkanélküliségi ráta	4,1	3,9	3,5	3,4
Versenyszféra nominális fajlagos munkaerőköltség	11,0	2,9	1,4	2,5
Lakossági reáljövedelem ⁴	-0,5	4,2	5,3	2,8

¹ Szezonálisan igazítatlan adatok alapján.

² Részben előrejelzésen alapuló GDP arányos számok.

³ Teljes munkaidős alkalmazottakra vonatkozóan.

⁴ MNB-becslés.

⁵ Nemzetgazdaság, nemzeti számlás adatok alapján.

⁶ Tartalmazza a közösségi fogyasztást, valamint a kormányzat és a non-profit intézmények által nyújtott transfereket.

Összeállította: Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Eger, 2021. szeptember 2.

Forrás: ksh.hu; mnb.hu; gki.hu; portfolio.hu; szazadveg.hu; gvi.hu